

ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Η πλούσια Ελληνική Μυθολογία δεν θα μπορούσε βέβαια να μην περιλαμβάνει μύθους με αναφορές στα λουλούδια και πιο συγκεκριμένα στα λουλούδια όπως *Ανεμώνη, Άδωνις, Ίρις, Υάκινθος, Νάρκισσος, Κρόκος, Δάφνη, Τριαντάφυλλο, Άστερ Παιώνια, Ελλέβορος, Αχιλλέα, Αγαύη, Αλθαία, Έλατο, Κυπαρίσσι, Κενταύρια, Ορχιδέα, Αμυγδαλιά.*

Μερικοί από αυτούς είναι διάσημοι διεθνώς και μεταδόθηκαν προφορικά ή γραπτά μέσα στα βάθη των αιώνων. Πιο κάτω θα παραθέσουμε τους πιο διάσημους από αυτούς τους μύθους και άλλους λιγότερο διάσημους, αλλά ωστόσο εξίσου ενδιαφέροντες.

Ανεμώνη-Ανεμολούλουδο: Το όνομα του λουλουδιού συνδέεται άμεσα με τον αρχαίο ερωτικό μύθο του Άδωνη και της Αφροδίτης. Ο μύθος είναι πολύ γνωστός. Έχει μάλιστα εμπνεύσει μεγάλους ποιητές όπως ο Οβίδιος και αρκετά αργότερα ο Σαίξπηρ για να γράψουν ύμνους σ' αυτόν τον έρωτα. Σύμφωνα με το μύθο λοιπόν, ο Άδωνης βγήκε να κυνηγήσει στο δάσος. Εκεί όμως τον παραφύλαγε ο θεός Άρης, ο προηγούμενος εραστής της Αφροδίτης που ζήλευε τον Άδωνη, αφοτου η Αφροδίτη τον παράτησε για τα μάτια του ωραίου νέου. Ο Άρης μεταμορφώθηκε σε άγριο κάπρο, επιτέθηκε στον Άδωνη

και τον πλήγωσε Θανάσιμα. Η Αφροδίτη άκουσε τα βογκητά του Άδωνη και έσπευσε να τον βρει. Όμως ήταν πια αργά.

Απαρηγόρητη η Αφροδίτη πήρε στην αγκαλιά της το άψυχο σώμα του αγαπημένου της Άδωνη και όπως λέγεται ράντισε με νέκταρ την πληγή του. Και από το μείγμα που έκαναν το νέκταρ με το αίμα ξεπήδησε ένα όμορφο λουλούδι. Μόνο που η ζωή αυτού του λουλουδιού κρατάει λίγο. Όταν ο άνεμος φυσάει κάνει τα μπουμπούκια του φυτού να ανθίσουν και ύστερα ένα άλλο ανεμοφύσημα παρασέρνει τα πέταλα μακριά. Έτσι το λουλούδι αυτό ονομάστηκε ανεμώνη ή ανεμολούλουδο επειδή ο άνεμος βοηθάει την ανθοφορία του αλλά και την παρακμή του.

Άδωνις- Αγριοπαπαρούνα: Θα ήταν παράληψη μας εάν δεν αναφέρουμε ότι υπάρχει και λουλούδι με το όνομα Άδωνης, το οποίο μάλιστα έχει και φαρμακευτικές ιδιότητες. Το λουλούδι που αναφέρει ο μύθος είναι η γνωστή σε όλους μας παπαρούνα των λιβαδιών, με το υπέροχο κόκκινο χρώμα (Το αίμα του Άδωνι).

Ίρις-Ίριδα: Το γνωστό αυτό λουλούδι πήρε το όνομα του από την αρχαία Θεά του ουρανού τόξου Ίριδα. Η Ίρις ήταν επίσης και αγγελιοφόρος των Θεών, κυρίως του Δία και της Ήρας. Μετέφερε μηνύματα από το "μάτι του

ουρανού" στη γη, με την καμπύλη του ουράνιου τόξου. Η λέξη ίρις σημαίνει "μάτι του ουρανού". Ήταν το όνομα που δόθηκε στη θεά, στο λουλούδι και στην κόρη των ματιών μας. Αυτό σημαίνει ότι καθένας από μας κουβαλάει μαζί του ένα κομμάτι ουρανού.

Υάκινθος-Ζουμπούλι: Ο Υάκινθος ήταν ένας όμορφος νέος από τη Σπάρτη και σύντροφος του θεού του ήλιου, Απόλλωνα και του θεού του ανέμου Ζέφυρου. Οι δύο θεοί συναγωνίζονταν μεταξύ τους για το ποιος θα κερδίσει την εύνοια του όμορφου νέου. Μια μέρα καθώς ο Απόλλωνας μάθαινε στο Υάκινθο δισκοβολία, του ξέφυγε ο δίσκος και χτύπησε τον άτυχο νέο σκοτώνοντας τον. Από το αίμα του νέου ο Απόλλωνας έπλασε ένα λουλούδι, που στο άνθισμά του κάθε του πέταλο έμοιαζε να έχει γραφτεί μια θρηνητική κραυγή ("ΑΙ" δηλαδή γοή στην αρχαιοελληνική γλώσσα). Σύμφωνα όμως και με μια άλλη εκδοχή, ο Ζέφυρος ζηλεύοντας επειδή ο νεαρός προτιμούσε την παρέα του Απόλλωνα, φύσηξε πάνω στο δίσκο κατευθύνοντας τον να χτυπήσει και να σκοτώσει τον Υάκινθο.

Η αλήθεια είναι πως ο υάκινθος του μύθου δεν ήταν πιθανά το γνωστό μας σήμερα λουλούδι, γιατί το είδος δεν είναι ενδημικό της Ελλάδας. Στην πραγματικότητα, ο μύθος μπορεί να μην είναι καν η σωστή πηγή της λέξης "υάκινθος". Ίχνη της λέξης συναντιόνται στην βαθιά αρχαιότητα σε μια μη Ελληνική διάλεκτο που ομιλιούνταν πριν από 4000 περίπου χρόνια, την "Θρακοπελασγική"¹.

¹ http://www.valentine.gr/mythology7_en.php

Νάρκισσος: Ο Νάρκισσος ήταν ένας εξαιρετικά όμορφος νέος. Η μητέρα του, του είχε πει ότι θα παραμείνει έτσι σ' όλη του τη ζωή αν δεν δίνει σημασία στην ομορφιά του. Ο Νάρκισσος αποφάσισε να δει την αντανάκλασή του στα νερά μιας πηγής. Και γοητεύτηκε τόσο από την ομορφιά του, πού έμεινε εκεί ακίνητος θαυμάζοντας τον εαυτό του μέχρι που μαράζωσε και πέθανε στις όχθες της πηγής. Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή, ο Νάρκισσος πίστεψε ότι η αντανάκλαση του ήταν η νύμφη που ζούσε εκεί και έτσι πήδησε στο νερό για να την πιάσει και πνίγηκε. Ως εκ τούτου το λουλούδι νάρκισσος θεωρείται ότι φύτρωσε σε εκείνο το σημείο.

Κρόκος: ήταν φίλος του Θεού Ερμή. Μια μέρα και ενώ οι δύο φίλοι έπαιζαν, ο Ερμής χτύπησε κατά λάθος τον Κρόκο στο κεφάλι και τον σκότωσε. Στον τόπο του συμβάντος φύτρωσε ένα λουλούδι. Τρεις σταγόνες από το αίμα του άτυχου νέου που έπεσαν στο κέντρο του λουλουδιού έδωσαν τα στίγματα του φυτού που από τότε πήρε το όνομα κρόκος. Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή ο Κρόκος ήταν ένας νεαρός, που εξαιτίας ενός άτυχου έρωτα για τη Νύμφη Σμίλακα μεταμορφώθηκε στο ομώνυμο φυτό. Ταυτόχρονα η Σμίλαξ έγινε το ομώνυμο αναρριχητικό φυτό(Σμίλαξ Ασπίρα-Ουρβιά)².

Δάφνη-Δάφνη του Απόλλωνα: Η Δάφνη ήταν μια νεαρή όμορφη νύμφη, κόρη του ποτάμιου Θεού Πηνειού. Ήταν κυνηγός και είχε αφιερώσει τη ζωή της στην θεά του κυνηγιού, Άρτεμης. Όπως η θεά Άρτεμης έτσι και η Δάφνη δεν ήθελε να παντρευτεί. Αν και είχε πολλούς θαυμαστές, τους απέρριπτε όλους, ακόμα και τον ισχυρό γιο του Δία, τον Απόλλωνα. Ο Απόλλωνας ερωτεύθηκε την Δάφνη παράφορα και όταν αυτή δεν ενέδιδε στις προτάσεις του, την κυνήγησε ανάμεσα στα δέντρα. Η Δάφνη φοβήθηκε και προσευχήθηκε στον πατέρα της να την βοηθήσει. Ως εκ τούτου ο πατέρας της για να την προστατεύσει την μεταμόρφωσε σε δέντρο, την γνωστή μας δάφνη.

² http://www.valentine.gr/mythology7_en.php

Ψάχνοντας ο Απόλλωνας τη Δάφνη, ενημερώθηκε από το πατέρα της ότι μεταμορφώθηκε σε δέντρο. Ο Απόλλωνας τότε έκοψε μερικά κλαδιά από το δέντρο και έπλεξε ένα στεφάνι σε ανάμνηση της ομορφιάς της Δάφνης και του έρωτά του για αυτήν. Ο Απόλλωνας καθόρισε τη δάφνη ως ιερό του φυτό, καθώς επίσης και την

απονομή δάφνινου στεφανιού στους πρωταθλητές και σε σ' όσους υπερείχαν σε διάφορα επίπεδα. Στους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες όλοι οι νικητές στεφανώνονταν με δάφνινο στεφάνι.

Τριαντάφυλλο-Ρόδο: Υπάρχουν πάμπολλες ιστορίες όσο αφορά στο τριαντάφυλλο. Στην Ελληνική μυθολογία το τριαντάφυλλο δημιουργήθηκε από την θεά των λουλουδιών και της βλάστησης την Χλωρίδα. Η θεά Χλωρίδα βρήκε μια μέρα το άψυχο σώμα μιας νύμφης στο δάσος και το μεταμόρφωσε σε λουλούδι. Κάλεσε τη θεά της αγάπης, την Αφροδίτη η οποία χάρισε στο άψυχο σώμα ομορφιά και το Διόνυσο, το θεό του κρασιού, ο οποίος πρόσθεσε νέκταρ για να δώσει στο άψυχο σώμα της νύμφης γλυκιά ευωδιά.

Ο Ζέφυρος ο θεός του ανέμου φύσηξε μακριά τα σύννεφα και έτσι ο Απόλλωνας ο θεός του Ήλιου μπόρεσε να λάμψει και να κάνει το λουλούδι να ανθίσει. Έτσι το τριαντάφυλλο δημιουργήθηκε και στέφθηκε "Βασιλιάς των λουλουδιών"³.

Άστερ-Αστράκι: Φημίζεται ότι το είδος του λουλουδιού αυτού ξεκίνησε να φυτρώνει από τα δάκρυα της θεάς του έναστρου ουρανού, Αστερέας, όταν αυτή έκλαιγε γιατί δεν έβλεπε καθόλου άστρα όταν κοίταζε κάτω στη γη.

³ http://www.valentine.gr/mythology7_en.php

Παιώνια-Φυτό της Θεραπείας: Φημίζεται ότι η παιώνια πήρε το όνομα της από τον Πάϊωνα ή Παιάνα που λέγεται ότι ήταν μια θεότητα της Θεραπείας καθότι είχε θεραπεύσει τους Θεούς Άδη και Άρη από τραύματα. Ο μύθος συγκεκριμένα λέει πως ο Πάϊων ήταν μαθητής του Ασκληπιού, του Θεού της υγείας και της ιατρικής. Κάποτε, η Λητώ (μητέρα του Απόλλωνα και Θεά της γονιμότητας), του δίδαξε πως να αποκτήσει μια μαγική ρίζα που φύτρωνε στον Όλυμπο η οποία απάλυνε τον πόνο των γυναικών κατά τον τοκετό. Ο Ασκληπιός ζήλεψε και αποπειράθηκε να σκοτώσει το μαθητή του.

Ο Δίας έσωσε τον Πάϊωνα από την οργή του Ασκληπιού μεταμορφώνοντας τον στο λουλούδι της παιώνιας. Είναι γνωστό πάντως ότι οι σπόροι της παιώνιας χρησιμοποιούνταν για τις έγκυες γυναίκες στην αρχαιότητα.

Ελλέβορος-Το ρόδο των Χριστουγέννων:

Στην ελληνική μυθολογία ο Μελάμπους ο μεγάλος μάντης και θεραπευτής χρησιμοποίησε αυτό το φυτό σαν βότανο για να θεραπεύσει την τρέλα των θυγατέρων του βασιλιά του Άργους Πρόετου, όπως και άλλων γυναικών, που είχαν χάσει τα μυαλά τους και περιπλανιόνταν σκορπισμένες ανάμεσα στα βουνά και στην έρημο της Τύρινθας νομίζοντας ότι είναι αγελάδες. Ο Μελάμπους και ο αδερφός του ο Βίας κέρδισαν μια περιουσία (τα δύο τρίτα από το βασίλειο του βασιλιά Πρόετου) αφού παντρεύτηκαν τις θεραπευμένες πριγκίπισσες.

Αχιλλέα:

Πήρε το όνομά της από τον ομηρικό ήρωα Αχιλλέα, ο οποίος όπως λέγεται έδινε αυτό το φυτό στους στρατιώτες του, τους Θρυλικούς Μυρμιδόνες για να τους βοηθήσει να σταματήσουν το αίμα που έτρεχε από τις πληγές τους κατά τη διάρκεια του Τρωικού πολέμου. Νεότερες δοκιμές στο φυτό απέδειξαν ότι περιέχει χημικά συστατικά που το κάνουν χρήσιμο ως αιμοστατικό.

Αμάραντος: λέξη αγαύη σημαίνει θαυμαστή ή ευγενικής καταγωγής. Το φυτό της Αγαύης ήρθε στην Ελλάδα από το Μεξικό. Ωστόσο το όνομά του είναι ελληνικό και πιθανώς του αποδόθηκε επειδή η Ελληνίδα Αγαύη για την οποία θα μιλήσουμε παρακάτω ήταν και μια από τις δευτερεύουσες θεές του φεγγαριού, και αυτό σήμαινε πως ότι ήταν μια όψη της αρχαίας Μητέρας γης της Μεσογείου που θυμίζει το έδαφος του Jalisco του Μεξικό. Η Αγαύη ήταν κόρη του βασιλιά της Θήβας Κάδμου και αδερφή της Σεμέλης της μητέρας του Διόνυσου. Όταν η Σεμέλη κεραυνοβολήθηκε από τον Δία τον εραστή της, η Αγαύη διέδωσε πως ο Δίας τιμώρησε την αδερφή της γιατί τον συκοφάντησε.

Αργότερα ο Διόνυσος εκδικήθηκε για την μητέρα του και επέβαλε βαριά τιμωρία στην Αγαύη. Όταν ο Διόνυσος επέστρεψε στη Θήβα, όπου βασιλευσε τότε ο Πενθέας ο γιος της Αγαύης, διέταξε όλες τις γυναίκες της πόλης να πάνε στο βουνό Κιθαιρώνα, για να τελέσουν τα μυστήριά του. Ο Πενθέας που δεν συμφωνούσε με την εισαγωγή της λατρείας, προσπάθησε να κατασκοπεύσει τις Βάκχες. Η μητέρα του τον αντιλήφθηκε, τον πήρε για άγριο ζώο και μέσα στην μανία της τον κατασπάραξε διαμελίζοντάς τον.

Αλθαία: μύθος που ακολουθεί δεν έχει καμιά σύνδεση με το φυτό Αλθαία εκτός του ονόματος. Η Αλθαία ήταν γυναίκα του Οινέα, του βασιλιά της Καλυδώνας και μητέρα της Δηιάνειρας και του Μελέαγρου. Όταν ο γιος της έγινε εφτά ημερών, οι Μοίρες οι Θεές του πεπρωμένου, ήρθαν την βρήκαν και της είπαν πως το παιδί της θα πέθαινε, αν ο δαυλός που έκαιγε τότε επάνω στην εστία καιγόταν ολόκληρος. Αμέσως η Αλθαία πήρε το δαυλό, τον έσβησε και τον έκρυψε μέσα σε μια κασέλα. Ο Μελέαγρος μεγάλωσε και έγινε

διάσημος ήρωας. Στη διάρκεια όμως του κυνηγιού του κάπρου της Καλυδώνας Ο Μελέαγρος σκότωσε κατά τύχη τους θεούς του τα αδέρφια της Αλθαίας. Εκείνη γεμάτη οργή έριξε τότε στη φωτιά το δαυλό, από τον οποίο κρεμόταν η ζωή του γιου της. Ο Μελέαγρος πέθανε αμέσως. Η Αλθαία από απελπισία κρεμάστηκε.

Έλατο:

Στις μέρες μας το γνωρίζουμε σαν το ιδανικότερο χριστουγεννιάτικο δέντρο. Τι αναφέρουν όμως οι αρχαίοι ελληνικοί μύθοι για το έλατο;

Το έλατο ονομαζόταν από τους αρχαίους Έλληνες Πίτυς όπως και το πεύκο, και ήταν το ιερό δέντρο του θεού Πάνα. Αυτός είχε κάποτε ερωτευθεί την νύμφη Πίτυ που άρεσε και στον Βοριά. Η Πίτυς προτίμησε τον Πάνα που έκανε λιγότερο θόρυβο, κι ο Βοριάς για να την εκδικηθεί την φύσηξε και την γκρέμισε κάτω από ένα βράχο. Εκεί την βρήκε ξεψυχησμένη

ο Πάνας και την μεταμόρφωσε στο ιερό του δέντρο έλατο. Από τότε η νύμφη έκλαιγε κάθε φορά που φυσούσε ο βοριάς και τα δάκρυά της είναι οι σταγόνες ρετσινιού που στάζουν κάθε φθινόπωρο από τα κουκουνάρια του έλατου.

Κυπαρίσσι: Σύμφωνα με τη μυθική παράδοση ο Κυπάρισσος ήταν ένας όμορφος νέος από την Κέα, γιος του Τήλεφου και εγγονός του Ηρακλή. Ήταν αγαπημένος του Απόλλωνα αλλά και του Ζέφυρου. Αγαπημένο του σύντροφο είχε ένα εξημερωμένο ιερό ελάφι. Αλλά κάποια καλοκαιρινή μέρα ενώ το ελάφι κοιμόταν ξαπλωμένο στον ίσκιο, ο Κυπάρισσος το σκότωσε από απροσεξία με ένα ακόντιο. Ο νέος γεμάτος απελπισία, θέλησε να πεθάνει. Ζήτησε από τον ουρανό τη χάρη να κυλούν τα δάκρυα του αιώνια. Οι θεοί τον μετέτρεψαν σε κυπαρίσσι, το δέντρο της θλίψης.

Από τότε το κυπαρίσσι θεωρείται σαν πένθιμο δέντρο και φυτεύεται μέχρι σήμερα στα νεκροταφεία.

Κενταύρια:

Λέγεται ότι αυτό το είδος λουλουδιού πήρε το όνομα του από τον σοφό Κένταυρο Χείρωνα, δάσκαλο του Ασκληπιού του Αχιλλέα του Ιάσονα αλλά και του Απόλλωνα. Στην τιτανομαχία ο Χείρωνας ήταν με το μέρος του Ηρακλή στη μάχη του εναντίον των κενταύρων. Ο Ηρακλής όμως τον πλήγωσε κατά λάθος στο πόδι με ένα βέλος ποτισμένο στο δηλητήριο της Λερναίας

Ύδρας. Ο Χείρωνας τότε χρησιμοποίησε το φυτό της κενταύριας σαν βότανο για να γιατρέψει την πληγή του.

Στην

Ορχιδέα:
ελληνική
μυθολογία, ο

Όρχις ήταν γιος μιας νύμφης και ενός σάτυρου. Κατά την διάρκεια των εορτών προς τιμή του Βάκχου, διέπραξε ιεροσυλία, επιχειρώντας να βιάσει μια ιέρεια. Η τιμωρία του ήταν να κατασπαραχθεί από άγρια θηρία και να μεταμορφωθεί σε ένα αδύνατο και σεμνό φυτό.

Ο Θέοφραστος ήταν ο πρώτος από τους αρχαίους συγγραφείς που αναφέρθηκε στις ορχιδέες. Ήταν αυτός που τους έδωσε την ονομασία Όρχις επιστημονικά, ορμύμενος από τον μύθο του Όρχι και αντανακλώντας την ομοιότητά της διπλοκόνδυλης ρίζας τους με τα ανδρικά γεννητικά όργανα, αυτά που ήταν αιτία της περιπέτειας του γέρου Όρχι. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι μπορούσαν να ελέγξουν το φύλο των αγέννητων παιδιών τους τρώγοντας κονδύλους ορχιδέας. Αν ο πατέρας έτρωγε μεγάλους νεαρούς κονδύλους το παιδί θα ήταν αρσενικό, αν η μητέρα έτρωγε μικρούς κονδύλους το παιδί θα γεννιόταν θηλυκό.

Αμυγδαλιά: Η ελληνική μυθολογία μας μιλά για μια όμορφη πριγκίπισσα που ονομαζόταν Φυλλίς, και που ήταν θυγατέρα ενός βασιλιά της Θράκης. Αυτή ερωτεύτηκε τον γιο του Θησέα τον Δημοφώντα. Ο νέος αυτός βρέθηκε στα μέρη της καθώς επέστρεφε με το καράβι του από την Τροία και ο βασιλιάς του έδωσε ένα μέρος του βασιλείου του και την θυγατέρα του για γυναίκα.

Μετά από κάποιο διάστημα ο Δημοφών νοστάλησε την πατρίδα του την Αθήνα τόσο πολύ που ζήτησε να πάει εκεί για λίγο διάστημα. Η Φυλλίς συμφώνησε αφού της υποσχέθηκε ότι θα γύριζε πίσω σύντομα και έτσι εκείνος μπήκε στο καράβι του και απέπλευσε. Η Φυλλίς έμεινε

εγκαταλειμμένη περιμένοντας τον εκλεκτό της καρδιάς της, στον τόπο της τελετής του γάμου της. Η Φυλλίς περίμενε για χρόνια την επιστροφή του, αλλά τελικά πέθανε από μαρασμό. Οι Θεοί, από οίκτο, μεταμόρφωσαν την Φυλλίδα σε δέντρο, σε αμυγδαλιά, η οποία έγινε σύμβολο της ελπίδας. Όταν ο περιπλανώμενος, γεμάτος τύψεις, Δημοφών επέστρεψε, βρήκε τη Φυλλίδα σαν ένα γυμνό δέντρο χωρίς φύλλα και άνθη. Απελπισμένος αγκάλιασε το δέντρο, το οποίο ξαφνικά πλημμύρισε από λουλούδια, δείχνοντας ότι η αγάπη δεν μπορεί να νικηθεί από το θάνατο.

